

RTU studiju kurss "Bērības pedagoģija"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA0012
Nosaukums	Bērības pedagoģija
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Jana Grava - Doktors, Profesors
Mācībspēks	Vineta Pole - Lektors Svetlana Ušča - Doktors, Docents
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 6.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Kursa mērķis ir veicināt studentu spēju izprast, plānot un organizēt pedagoģisko, mācību un audzināšanas darbību atbilstoši pirmsskolaspedagoģijas zinātnes nostādnēm. Lekcijās, diskusijās, semināros un patstāvīgondarbu veidošanas procesā studenti gūs izpratni par bērības perioda nozīmīgumu cilvēka dzīvē, iegūs prasmi organizēt bērna individuālās attīstības vajadzībām un sasniedzamajiem mācīšanās rezultātiem atbilstošu mācību un audzināšanas procesu, izvēlēties un lietot mācību un darba organizācijas metodes, kas sekmē jēgpilnu mācīšanās procesu un bērna attīstību veselumā, spēš pielietot alternatīvo pedagoģiju ieteikumus bērniem emocionāli drošas un intelektuāli rosinošas vides izveidē.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Mērķis Veicināt spēju izprast, plānot un organizēt pedagoģisko, mācību un audzināšanas darbību un procesu, atbilstoši pirmsskolas pedagoģijas zinātnes nostādnēm. Uzdevumi 1. Kritiski analizēt bērības jēdzienu kā zinātnisku fenomenu. 2. Analizēt un vērtēt uz lietpratību balstīta pirmsskolas pedagoģiskā procesa organizāciju un tā rezultātus bērnu attīstībā. 3. Analizēt mūsdienām aktuālas pedagoģiskās idejas un teorijas attiecīgā vēstures perioda, sabiedrības un konkrēto personību pasaules skatījumā, vērtību un kultūras kontekstā. 4. Lietot daudzveidīgas mācību metodes, paņēmienus un mācību līdzekļus atbilstoši bērna individuālās attīstības vajadzībām un sasniedzamajiem mācīšanās rezultātiem. 5. Rosināt vajadzību pēc pedagoģiskās pašpieredzes analīzes un tālākattīstības plānošanas.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	1. Bērnu vecumposmu vajadzību iepazīšana un analīze. Pirmsskolas vadlīnijās un paraugprogrammā norādīto sasniedzamo rezultātu analīze. Metodiskā materiāla – “Mācību metodes un pedagoģiskā procesa organizācijas īpatnības dažādos pirmsskolas attīstības posmos” izstrāde grupā. 2. Analizēt zinātniskus rakstus, kas ir iekļauti datu bāzēs, kā arī jaunāko Latvijā publicēto literatūru par audzināšanu. Izvirzīt un pamatot audzināšanas mērķi un uzdevumus. Veikt pašizvērtējumu. 3. Izstrādāt metodiskos materiālus vecākiem un pedagogiem bērnu veiksmīgas adaptācijas sekmēšanai. 4. Raksturot alternatīvo pedagoģiju būtību, to principus bērniem drošas, uz radošās darbības un kritiskās domāšanas vērstas vides izveidē. Izveidot ieteikumus un apkopot didaktisko materiālu kopu bērnu patstāvības un kritiskās domāšanas veicināšanā.

Literatūra	Obligātā/ Obligatory: 1. Corsaro, W. A. (2015). The Sociology of Childhood. 5th ed. Thousand Oaks: SAGE Publications, Inc. 2. Lancy, D. F. (2015). The Anthropology of Childhood: Cherubs, Chatell, Changelings. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press 3. Edwards C., Gandini L., Forman G. (2012). The Hundred Languages of Children. The Reggio Emilia Experience in Transformation.- Praeger. 4. Helminga H. (2006). Montesori pedagoģija.-Rīga: Jumava 5. Goulmens, D. (2001). Tava emocionālā inteliģence. Kāpēc tai mēdz būt lielāka nozīme nekā IQ. Rīga: Jumava. 6. Šmita H. (2001). Vai tavs bērns ir laimīgs? Kā saprast un saudzēt bērna jūtas. R.: Kontinents 7. Špona, A. (2001). Audzināšanas teorija un prakse. Rīga: RaKa. 8. Špona, A., Camane, I. (2009) Audzināšana. Pašaudzināšana. Rīga: RaKa. 9. Karlgrēns F. (2008). Valdorfa pedagoģija. – Rīga; Jumava. 10. Montesori, M. (2019) Absorbējošais prāts. Rīga: Jāņa Rozes apgāds 11. Valdmāne I. (2007). Valdorfa bērnudārzs.-Liepāja. 12. Valdmāne I. (2009). F.Frēbela pedagoģija.-Liepāja. 13. Valdmāne I. (2012). Dot bērniem vārdu. S. Frenē pedagoģija.- Liepāja. 14. Valdmāne I. (2013.). R.Šteineru pedagoģija. Valdorfskola. Liepāja. Papildu/ Additional: 1. Sterns, P. N. (2011). Childhood in World History. 2nd ed. New York: Routledge 2. Wells, K.C. (2015). Childhood in a Global Perspective. 2nd ed. Cambridge: Polity Press 3. Dinka, I. (2014). Bērna tēla sociālo transformāciju atspoguļojums bērnistabā. Disertācija pedagoģijā. Rīga: LU Jansone–Ratinika, N. (2013). Tēva pedagoģiskā kompetence mūsdienu ģimenē. 4. Laitmans, M., Jakoviča, I. (2013). Mūsdienu bērni: kā augt kopā ? Rīga: Jumava. 5. Grava, J. (2018) Bērncentrētas pedagoģiskās pieejas īstenošana bērna pašrealizācijai pirmsskolā. Disertācija pedagoģijā. Rīga: LiepU. 10. Mikelsone, I., Grava, J. & Pole, V., (2022). Pre-school Teachers' professional development needs concerning competency-based teaching. Cypriot Journal of Educational Science. 17(1), 296-309. https://doi.org/10.18844/cjes.v17i1.6716 11. Grava, J. & Pole, V., (2021). The promotion of self-directed learning in Pre-school: Reflection on teachers' professional practice. Cypriot Journal of Educational Science. 16(5), 2336-2352. https://doi.org/10.18844/cjes.v16i5.6351 6. Likona, T. (2000). Bērna audzināšana no piedzimšanas brīža cauri pusaudža gadiem. Rīga: Avots. 7. Vikofs Dž., Anela B.(1998). Disciplīna bez uzskaidzītiem un plaukām. R.: Krauklītis 8. Bethere, D., Pavītola, L., Grava, J. (2022). Comparative analysis of conceptual guidelines for transition preschool - primary school. EDULEARN22 Electronic Conference Proceedings, 4211-4221 ISBN: 978-84-09-42484-9. DOI: doi.org/10.21125/edulearn.2022 9. Namsone, D., Vējiņš, E. (2018). Mācīšanās lietpratībai. https://www.siic.lv/skolam/petnieciba/monografija Citi informācijas avoti/ Other sources of information 1. VISC projekts "Kompetenču pieeja mācību saturā" (Skola2030). https://www.skola2030.lv/ 2. Mook, B. (2007). The Changing Nature of Childhood: A Metaleptic Study.//Collection du Cirp. Vol.1. p. 137 - 159. http://www.cirp.ugam.ca 3. Morrow, V. (2011). Understanding Children and Childhood. Centre for Children and Young People Background Briefing Series, No.1. 2nd ed. Lismore: Centre for Children and Young people, Southern Cross University. http://epubs.scu.edu.au 4. Childhood. http://chd.sagepub.com/ 5. Child Abuse & Neglect. http://www.journals.elsevier.com/child-abuseand-neglect/ 6. Early Childhood Research Quarterly. http://www.journals.elsevier.com/early-childhood-research-quarterly/ 7. MK (2016) Izglītojamo audzināšanas vadlīnijas un informācijas, mācību līdzekļu, materiālu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtība. http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40394453&mode=mk&date=2016-07-15 8. VISC. (2018). VECĀKIEM Informatīvs materiāls par bērna attīstību. https://registri.visc.gov.lv/specizglitiba/dokumenti/metmat/inf_mat_vecakiem.pdf
Nepieciešamās priekšzināšanas	Skolotāja profesionālās darbības pamati. Psiholoģija skolotājiem.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1. Vispārīgās pedagoģijas zinātne un bērnības pedagoģija Vispārīgās pedagoģijas un bērnības pedagoģijas saistība, vispārīgās pedagoģijas kategorijas. Pedagoģijas saistība ar citām zinātnēm, pedagoģijas zinātnes attīstība.	2	0	0	2
J.A. Komenskis – pedagoģijas zinātnes pamatlicējs. V.Ratkeun viņa devums pedagoģiskās domas attīstībā.	2	0	0	2
J.H. Pestalocija, F. Frēbela, J. Herbarta, Dž. Djuī pedagoģisko ideju un mūsdienu prakses analīze.	2	0	2	2
2. Bērnības jēdziens un tā transformācija dažādos vēstures periodos. Bērnības jēdziens un tā pētīšana.	2	0	0	2
Bērnības koncepta, bērna tēla un sabiedrības vērtību mijsakārtības O. Svenes, A. Dagues, K. Dēķena, M. Štāla, J.A. Studenta darbos.	4	0	2	2
Bērnības raksturojums dažādos vēstures periodos.	2	0	0	2
Bērnība un bērna Ego stāvokļi, to analīze, bērnības nozīme cilvēka dzīves stila izvēlē	2	0	2	2
Bērnība un digitālo tehnoloģiju attīstība.	2	0	0	2

3. Audzināšanas procesa teorētiskais un metodoloģiskais raksturojums. Audzināšanas procesa būtība un galvenās likumsakarības. Humānā pieeja audzināšanas procesā. Skolotāja personības humānā virzība.	2	24	0	20
Attieksmes kā audzināšanas darbības priekšmets. Attieksmju būtība un struktūra. Sadarbība un mijiedarbība kā attieksmju izpausmes. Audzināšanas un mācīšanas procesa organizācijas pedagoģiskais pamatojums ieradumu un vērtību attīstībai.	2	0	2	2
Audzināšanas metodes un līdzekļi. Metožu izvēles saistība ar audzināšanas mērķi, principiem, saturu, bērnu vecuma un individuālajām īpatnībām, sociālās pieredzes. Metožu klasifikācija.	2	0	0	2
Saskarsme audzināšanas procesā. Kopveseluma pieeja audzināšanā. Dažādības diskurss audzināšanas procesā, respektējot izglītojamā attīstības individuālās īpatnības, reliģiskās, lingvistiskās, kultūras un sociāli emocionālās vides atšķirības, dažādās spējas, atšķirīgās izglītības un speciālās vajadzības.	2	0	0	2
4. Pedagoģiskais process pirmsskolā, tā būtība un pedagoģiskais pamatojums. Pirmsskolas izglītības iestāžu un bērnu izglītošanās modeļi Latvijā un ārzemēs, to salīdzinošā analīze.	2	0	2	2
Dienas kārtības pirmsskolā fizioloģiskais un pedagoģiski psiholoģiskais pamatojums. Dienas ritms, tā organizācija dažādos bērnu attīstības posmos.	4	0	2	2
Adaptācija, tās būtība, veiksmīgas adaptācijas pedagoģiskais pamatojums, nosacījumi pirmsskolā.	4	24	2	20
Bērnu attīstības vajadzību un pedagoģisko likumsakarību ievērošana pedagoģiskā procesa organizācijā dažādos bērnu attīstības vecumposmos.	2	26	0	34
5. Bērncentrētas, uz bērna lietpratību virzītas pedagoģiskās pieejas teorētiskais pamatojums. Bērncentrētas pedagoģiskās pieejas raksturojums.	2	0	0	2
Skolotāja loma jēgpilna pedagoģiskā procesa organizēšanā.	2	0	2	2
Attīstoša atgriezeniskā saite bērna pašmotivētas mācīšanās nodrošināšanai.	2	0	2	2
Attīstoša atgriezeniskā saite bērna pašmotivētas mācīšanās nodrošināšanai.	2	0	2	2
6. Alternatīvās pedagoģijas, to izmantošana mūsdienās. Bērna brīvās darbības izvēle un pašvadīta mācīšanās alternatīvajās teorijās. Alternatīvās audzināšanas sistēmas (M.Montesori, R.Šteinera, Š.Frenē u.c.). To nozīme un ietekme audzināšanas procesa pilnveidei mūsdienās.	4	30	2	18
Alternatīvās pedagoģijas ideju izmantošana pirmsskolas mācību satura realizācijā. Bērns un tā attīstības likumsakarības Fr. Frēbeļa, R. Šteinera, M. Montesori un L. Malaguzzi izpratnē.	2	0	2	2
Valdorfpedagoģijas būtība, tās raksturojums.	2	0	2	2
Fr. Frēbeļa spēles teorija un tās izmantošana mūsdienās.	2	0	2	2
M. Montesori pedagoģiskie principi pirmsskolā. M.Montesori vide, didaktiskie materiāli bērnu patstāvības un kritiskās domāšanas veicināšanai.	4	0	2	2
Reggio Emilia pamatideja, pamatvērtības un principi.	4	0	2	2
Kopā:	64	104	32	136

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas: 1. Izpratne par bērības posma nozīmi personības attīstībā, tā saistību ar izglītības un audzināšanas mērķiem. 2. Izpratne par mūsdienīgas audzināšanas sistēmu, raksturojot tās teorētisko un metodoloģisko pamatojumu. 3. Izpratne par bērības pētījumu problēmām vēsturiskajā un mūsdienu kontekstā. 4. Izpratne par mācību stratēģijām, paņēmieniem un metodēm atbilstoši katra bērna individuālajām attīstības likumsakarībām, apzinot profesionālās pilnveides nepieciešamību un iespējas. 5. Zināšanas par alternatīvu pirmsskolas pedagoģisko procesu un skolotāja darbību principiem.	Aktīva līdzdalība semināros. Patstāvīgie darbi, ievērojot iesniegšanas termiņus. Eksāmens.
Prasmes: 1. Izskaidro un argumentēti analizē pedagoģiskās problēmas bērības perioda pilnveidē. 2. Formulē audzināšanas mērķi un uzdevumus, attīstot prasmes audzināšanas sistēmas izveidē, un savu audzināšanas principu apzināšanos. 3. Izvēlas un lieto mācību un darba organizācijas metodes, kas sekmē jēgpilnu mācīšanās procesu un bērna attīstību veselumā. 4. Analizē un interpretē alternatīvu pirmsskolas pedagoģisko procesu un skolotāja darbību.	Aktīva līdzdalība semināros. Patstāvīgie darbi, ievērojot iesniegšanas termiņus. Eksāmens.
Kompetence: 1. Apzināta empātija pret personībām ar daudzveidīgu un atšķirīgu bērības perioda pieredzi, spēja sniegt priekšlikumus ar bērības periodu saistīto problēmu risināšanai. 2. Spēja izmantot mācību un audzināšanas procesā pirmsskolā atbilstošas vispusīgas faktu, teoriju, likumsakarību un tehnoloģiju zināšanas un lietot tās praktiskajā pedagoģiskajā darbībā atbilstoši bērnu vajadzībām, spējam un interesēm. 3. Spēja izvēlēties un sadarbībā ar kolēģiem stratēģiski izvērtēt alternatīvās pedagoģijas mācību saturu un mācību metodes, kas sekmē katra bērna mācīšanās izaugsmi	Aktīva līdzdalība semināros. Patstāvīgie darbi, ievērojot iesniegšanas termiņus. Eksāmens.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Aktīva līdzdalība semināros	20
Patstāvīgie darbi	30
Eksāmens	50
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	6.0	32.0	32.0	0.0		*	